herpy

GEKONY

Satpura leopard gecko

Eublepharis satpuraensis

Średniej wielkości, naziemny gekon z lasów liściastych środkowych Indii, z ruchomymi powiekami, aksamitną skórą i jasnymi poprzecznymi pasami na grzbiecie i ogonie. Prowadzi nocny tryb życia i żywi się owadami. Gatunek opisano dopiero w 2014 roku, a zasady hodowli opierają się na blisko spokrewnionym *Eublepharis macularius*.

Rodzina: Eublepharidae

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**12-13 cm** długość od pyska do kloaki
Długość życia	**10-20 lat**
Aktywność	**O zmierzchu i w nocy**
Tryb życia	**Naziemny**
Środowisko	**Suchy las**
Trudność	**Średnio zaawansowany**

HODOWLA

Min. terrarium	**90 × 45 × 45 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**24-29 °C**
Miejsce wygrzewania	**32-35 °C**
Temperatura w nocy	**18-22 °C**
Wilgotność	**40-60%**
UVB	**Zalecane** Strefa Fergusona 1
Pokarm	**Owady**
Utrzymanie	**Pojedynczo lub jeden samiec z kilkoma samicami**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Wielkość zniesienia	**1-2 jaj**
Zniesienia w roku	**6-8**
Inkubacja	**35-89 dni** przy 27-32 °C

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Eublepharis satpuraensis to średniej wielkości gekon z rodzaju *Eublepharis*. Podobnie jak pozostałe gatunki z tego rodzaju ma ruchome powieki, aksamitną skórę i nie ma lamelek czepnych pod palcami, dlatego nie potrafi wspinać się po gładkiej, pionowej szybie. Ogon jest stosunkowo krótki i gruby i służy jako magazyn tłuszczu.

Od pozostałych gatunków z rodzaju różni się szczegółami łuskowania. Na grzbiecie znajduje się około 20 rzędów kopulastych guzków bez kilu, a odstęp między guzkami jest większy niż szerokość jednego guzka. Środkowe lamelki pod palcami są gładkie, porów przedodbytowych jest 13-14, a między pasem karkowym a przewężeniem ogona występują trzy jasne pasy. Długość od pyska do kloaki wynosi 12-13 cm. Długość całkowita nie została udokumentowana.

Gatunek opisano w 2014 roku i nazwano od gór Satpura w środkowych Indiach. Wcześniej zwierzęta z tego obszaru zaliczano do *Eublepharis hardwickii*. W niewoli gatunek jest rzadki.

Występowanie i środowisko

Eublepharis satpuraensis jest endemitem środkowych Indii. Odnotowano go w stanach Madhya Pradesh, Maharashtra i Chhattisgarh. Miejsce typowe leży w pobliżu Pachmarhi w rezerwacie Satpura Tiger Reserve w stanie Madhya Pradesh, a inne okazy typowe pochodzą z dystryktu Amravati w stanie Maharashtra.

Gatunek stwierdzono na wysokości 390-1 350 m n.p.m. Zasięg znany jest jedynie z rozproszonych stanowisk, dlatego mapa pokazuje tylko przybliżony region.

> **Naturalny zasięg:** Indie.

ŚRODOWISKO

Eublepharis satpuraensis zamieszkuje wilgotne i suche mieszane lasy liściaste oraz suche lasy salowe na wzgórzach i płaskowyżach. Zwierzę jest naziemne i aktywne nocą, a w dzień, podobnie jak pozostałe gatunki z rodzaju, kryje się w szczelinach, norach i pod kamieniami. Pokarm stanowią owady i inne stawonogi.

Klimat w tym regionie ma trzy wyraźne pory roku: gorące, suche przedlecie, porę deszczową z monsunem od czerwca do września oraz chłodną, suchą zimę. Nie zmierzono, w jakiej wilgotności i temperaturze żyją same zwierzęta.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Eublepharis satpuraensis* jest skąpa. Klimat w obszarze występowania jest ciepły z chłodną, suchą zimą, a środowiskiem życia jest las liściasty. Wartości dotyczące utrzymania i rozmnażania zapożyczono od *Eublepharis macularius*, który prowadzi taki sam tryb życia. Blisko spokrewniony *Eublepharis fuscus* również żyje w podobnych warunkach.

Dorosłe zwierzę potrzebuje terrarium o wymiarach co najmniej 90 × 45 × 45 cm (długość × szerokość × wysokość). Powierzchnia dna jest ważniejsza niż wysokość, ponieważ gatunek żyje na ziemi, a im większe terrarium, tym lepiej, o ile zachowany zostaje gradient temperatury. Pokrywa powinna być z siatki lub mieć wentylację, a jednocześnie szczelnie się zamykać, aby nie uciekły ani zwierzę, ani owady karmowe.

Urządź co najmniej trzy kryjówki: jedną w ciepłej części, jedną w chłodnej i wilgotną kryjówkę z lekko zwilżonym włóknem kokosowym do linienia i składania jaj. Płaskie kamienie, kora korkowa i korzenie urozmaicą wystrój. Kamienie układaj bezpośrednio na dnie, aby zwierzę nie mogło się pod nie podkopać. Jako podłoże sprawdzi się mieszanka ziemi bez nawozów, włókna kokosowego i odrobiny piasku w warstwie około 8-10 cm, tak aby zwierzę mogło kopać. Ręcznik papierowy to bezpieczna alternatywa dla młodych, chorych zwierząt i podczas kwarantanny.

Trzymaj zwierzęta pojedynczo. Samców nigdy nie wolno trzymać razem, a kilka osobników w jednym terrarium może skończyć się pogryzieniami i odrzuconymi ogonami. Jeden samiec z jedną lub dwiema samicami może się sprawdzić, jeśli jest dużo miejsca i jeśli zwierzęta można natychmiast rozdzielić.

Czytaj więcej: Ciepło i temperatura Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

TEMPERATURA

Pod źródłem ciepła powierzchnia powinna mieć 32-35 °C, a ciepła kryjówka około 32 °C. W pozostałej części terrarium utrzymuj 24-29 °C, najchłodniej po przeciwnej stronie. W nocy temperatura spada do 18-22 °C, a nocny spadek jest zdrowszy niż stałe ciepło. Zimą obniż temperaturę dzienną o kilka stopni, a nocna może spadać do około 16 °C, tak aby naśladować pory roku w środkowych Indiach.

Ogrzewaj żarówką halogenową lub żarową nad terrarium, tak aby ciepło padało z góry jak od słońca. Jeśli potrzebne jest ogrzewanie w kryjówce, można użyć maty grzewczej pod kryjówką, ale wyłącznie sterowanej termostatem i przykrytej 2-3 cm podłoża. Nigdy nie używaj grzejących kamieni. Jeśli w nocy jest za zimno, ceramiczny promiennik ciepła w osłoniętej oprawie jest lepszy niż lampa. Mierz temperaturę termometrem cyfrowym lub na podczerwień i sprawdzaj zarówno ciepłą, jak i chłodną część.

WILGOTNOŚĆ I WODA

Wilgotność powietrza utrzymuj na poziomie 40-60 %, a terrarium musi mieć dobrą wentylację, aby powietrze nie stało w miejscu. Las w obszarze występowania jest wilgotniejszy niż tereny pustynne, na których żyje *Eublepharis macularius*, dlatego odpowiednia jest nieco wyższa wilgotność niż u niego. Wieczorem lekko zraszaj podłoże i pozwól mu częściowo wyschnąć

przed kolejnym zraszaniem. W miesiącach pory deszczowej wilgotność może przez pewien czas utrzymywać się w górnej części zakresu.

Zawsze zapewnij wilgotną kryjówkę z lekko zwilżonym podłożem do linienia. Przyklejone resztki wylinki na palcach świadczą o zbyt niskiej wilgotności. Zawsze musi stać stabilna, płytka miska ze świeżą wodą, w której zwierzę nie może się utopić. Wodę wymieniaj codziennie.

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek jest aktywny o zmierzchu i nocą, ale światło w ciągu dnia reguluje rytm dobowy. Latem zapewnij około 12-14 godzin światła i stopniowo skracaj do około 8-10 godzin zimą, najlepiej za pomocą programatora czasowego. Noc musi być ciemna.

Przez cały rok zalecane jest słabe oświetlenie UVB dla gatunków cieniolubnych (strefa Fergusona 1). Użyj świetlówki T5 2,5-5 % zamontowanej nad terrarium, tak aby indeks UV w miejscu odpoczynku wynosił około 0,5-1,5. Zawsze zapewnij cień w części terrarium, aby zwierzę mogło samo wybierać. Świetlówki UVB tracą moc i trzeba je wymieniać po około 12 miesiącach. Jeśli zwierzę nie otrzymuje UVB, pokarm należy oprószać wapniem z witaminą D3.

Czytaj więcej: Światło i UVB Czytaj więcej: Wapń, witaminy i suplementy

ŻYWIENIE

Zwierzę je wyłącznie owady. Podawaj na zmianę świerszcze, mącznika młynarka i drewnojada, karaczany dubia, jedwabniki oraz larwy muchy czarnej (Hermetia), co najmniej trzy rodzaje. Larwy barciaka i wosk worms są tłuste i podaje się je tylko raz w tygodniu. Wybieraj owady nie dłuższe niż odległość między oczami zwierzęcia i nie grubsze niż połowa szerokości głowy. Nie podawaj owadów złapanych w ogrodzie.

Młode karm codziennie, młode dorosłe co dwa-trzy dni, a dorosłe z grubym ogonem dwa razy w tygodniu. Podawaj tyle owadów, ile zwierzę zje w ciągu 15 minut, a resztę usuń. Nie zostawiaj żywych świerszczy w terrarium, ponieważ mogą pogryźć śpiącego gekona.

Karm owady co najmniej przez 24 godziny pożywną dietą, zanim je podasz. Oprószaj je wapniem bez D3, gdy jest UVB, i wapniem z D3, gdy go nie ma. Raz na dwa tygodnie oprósz je multiwitaminą z witaminą A w postaci retinolu. Okresy braku apetytu zimą i w sezonie godowym są normalne, o ile masa ciała pozostaje w miarę stabilna.

Czytaj więcej: Zwierzęta karmowe: utrzymanie i hodowla

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Gatunek jest płochliwy w dzień i aktywny od zmierzchu. Pozwól nowym zwierzętom zaaklimatyzować się przez dwa tygodnie, zanim zaczniesz je brać do ręki, a potem przyzwyczajaj je do dłoni krótkimi sesjami po około 5 minut. Podtrzymuj ciało i ogon i siedź blisko podłogi, aby zwierzę, które skoczy, nie spadło z wysoka. Nigdy nie chwytaj za ogon, który może zostać odrzucony. Szybkie drgania ogona oznaczają podekscytowanie, a powolne wymachy ogonem w połączeniu z wyprostowaną postawą znaczą, że zwierzę chce mieć spokój.

Samców nie wolno trzymać razem.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Wiek i masa ciała w momencie osiągnięcia dojrzałości płciowej nie zostały udokumentowane dla *Eublepharis satpuraensis*. U *Eublepharis macularius* samice dojrzewają przy masie około 45 g i w wieku 9-10 miesięcy. Samiec ma rząd porów przedodbytowych przed kloaką i dwa zgrubienia za kloaką, w których leżą hemipenisy; u samicy brak obu tych cech. Samicę przeznaczaj do rozrodu dopiero wtedy, gdy jest w pełni wyrośnięta i w dobrej kondycji.

GODY I KOPULACJA

Rozmnażanie gatunku nie zostało udokumentowane, dlatego poniższe wskazówki opierają się na *E. macularius*. Sezon rozrodczy trwa od stycznia do września. Samice starsze niż rok schładza się przez sześć do ośmiu tygodni w temperaturze 23-26 °C z dostępem do wody; samic w pierwszym roku życia się nie schładza, ponieważ wciąż rosną. Przerwij karmienie dziesięć dni przed schłodzeniem.

Samca wpuszcza się do samicy. Wibruje ogonem, chwyta ją za skórę na karku i kopuluje przez kilka minut. Kopulacja wygląda gwałtownie, ale jest normalna. Potem z powrotem oddziel samicę.

SKŁADANIE JAJ I ZNIESIENIA

Samica składa jaja 16-28 dni po kopulacji. Zniesienie liczy dwa jaja, pierwsze często tylko jedno. Kolejne zniesienia pojawiają się co 15-22 dni, zwykle sześć do ośmiu zniesień w sezonie.

Umieść w terrarium pojemnik do składania jaj o wymiarach co najmniej 15 × 15 cm i wysokości 10 cm z wilgotnym wermikulitem lub wilgotną mieszanką torfową, z otworem w pokrywie. Podłoże ma być wilgotne jak świeża ziemia, ale nie mokre. Przez cały sezon zapewnij samicy dużo wapnia i owadów, ponieważ złe odżywienie jest częstą przyczyną niezapłodnionych jaj.

INKUBACJA

Jaja umieszcza się w małym pojemniku z 2-5 cm wilgotnego wermikulitu lub perlitu, zmieszanego z wodą w równych częściach wagowo, i zakopuje do połowy, zachowując co najmniej 1 cm odstępu między jajami. Pokrywa musi być szczelna, z pięcioma do dziesięciu małymi otworami wentylacyjnymi. Jeśli jaja się zapadają, podłoże jest zbyt suche.

Inkubacja trwa 35-89 dni, najkrócej w wysokiej temperaturze. Użyj inkubatora. U *E. macularius* płeć zależy od temperatury: około 27 °C daje niemal wyłącznie samice, około 30 °C mniej więcej równy rozkład, a 32 °C przeważnie samce. Nie zbadano, czy to samo dotyczy *E. satpuraensis*.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młode odchowuje się pojedynczo w małym, prostym pojemniku z papierem na dnie, kryjówką i miską z wodą. Utrzymuj około 32 °C pod kryjówką i 21-25 °C w chłodnej części. Młode linieją w ciągu pierwszej doby po wykluciu i zaczynają jeść po kilku dniach. Codziennie podawaj małe owady oprószone wapniem i regularnie waż młode.

Zdrowie i częste błędy

Choroby *Eublepharis satpuraensis* nie zostały opisane, ale gatunek ma prawdopodobnie te same słabe punkty co *E. macularius*. Najczęstsze błędy w hodowli to:

- Za mało wapnia, D3 i UVB, co prowadzi do metabolicznej choroby kości z miękkimi szczękami i wygiętymi kończynami.
- Przyklejone resztki wylinki na palcach, spowodowane zbyt niską wilgotnością.
- Połknięte podłoże, zwłaszcza u młodych lub osłabionych zwierząt. Unikaj u nich drobnego piasku.
- Infekcje dróg oddechowych w zimnym terrarium ze stojącym, wilgotnym powietrzem.
- Odrzucony ogon podczas brania do ręki lub walk. Ogon odrasta, ale wygląda inaczej.

Waż zwierzę raz w tygodniu i zapisuj masę, karmienie i linienia. Gruby ogon świadczy o zdrowym zwierzęciu. Zgłoś się do weterynarza z doświadczeniem w leczeniu gadów, jeśli zwierzę traci na wadze, nie je przez kilka tygodni poza okresem zimowego spoczynku lub wydaje się ospałe.

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.